

VEČERNI LIST

Posamezna številka 16 vln.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 16 vln.

Cena po pošti:

za celo leto . K 40.—
za pol leta . K 20.—
za četrt leta . K 10.—
za 1 mesec . K 3.50

Za Ljubljano mesečno 3 K

Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Dr. Beneš o skupnih mejah z Jugoslavijo.

Praga, 30. septembra. V narodni skupščini je imel danes zunanji minister dr. Beneš daljši govor, v katerem je označil uspehe, ki jih je dosegla mirovna delegacija. O skupnih mejah z Jugoslavijo je dr. Beneš dejal: Vprašanje skupnih meja z Jugoslavijo je bilo za nas zelo važno. V tem oziru smo poizkusili vse. Amerikanci so bili prvotno na etnografskem stališču. Angleži so opozarjali na nevarnost takozvanega koridorja v vojaškem oziru, italijanska delegacija pa je odklonila vsako tako zahtevo, ker je menila, da bi v bodočnosti škodovalo italijanskim interesom, ako bi bili so-

sedi Jugoslovani. Edino le Francija je zastopala naše stališče in ga je podpirala. (Viharno odobravanje.) Konstatirati moram, da so zlasti francoski vojaški krogi spoznali važnost našega sosedstva z Jugoslovani. S takimi okoliščinami je bila rešitev vprašanja koridorja že v komisiji pokopana. Navzlic temu je vrhovni svet razmotril to vprašanje, vendar pa ga je odklonil. Konstatirati moram, da smo si bili popolnoma v svesti velike važnosti, ako bi se to vprašanje rešilo v nam ugodnem zmislu.

Italija pred revolucijo?

LDU Pariz, 3. septembra. (DKU) Poročevalec lista »Chicago Tribune« na Reki meni, da zahtevata Giolitti in d'Annunzio toliko od Nittija, da je njegov padec go-

tov. Potem pa bi mogla izbruhniti v Italiji revolucija, o čije boljševidnišnem značaju se ne more dvomiti.

Ameriški poveljnik o trogirskem dogovku.

LDU Split, 30. septembra. Predsednik pokrajinske vlade za Dalmacijo, dr. Krstelj, je izdal oglas, datiran z dne 25. septembra, ki slove: Meščani! Od gospoda poveljnika ameriških vojnih sil sem prejel včeraj naslednje pismo: »Gospod predsednik! Da prebivalstvo Splita in Dalmacije na podlagi neutemeljenih govorov ne bo krivo poučeno o včerajšnjih dogodkih, da se prepričajo nemiri, katere bi mogli izzvati raznovrstni agitatorji, pred vsem pa, da se prepreči ozlovoljenost proti onim, ki nikakor niso v zvezi z včerajšnjimi dogodki, niti odgovorni zanje, Vas prosim, da objavite naslednja dejstva: Včerajšnji dogodek v Trogiru se je primeril proti naredbam italijanske vlade. Admiral Mille je javno grajal to početje neodgovornih vojakov in je nemudoma izdal energične odredbe, da se vojak prikloni k povratku in da se podobni čini ne ponove. Prebivalstvo Splita in Dalmacije naj bo poverjeno, da se ima naglica, s katero so nepoklicane italijanske čete zapustile Trogir, in dejstvo, da se vsled tega ni prelivala kri, v obilni meri pripisovati vplivu in pregovarjanju kapitana Maronija z vojne ladje »Puglia«, katerega je poslal komandant Menini z ameriškimi vojnimi silami, da bi izposloval umik Italijanov. Ta častnik, ki se je nahajal v zelo kočljivem položaju, je izvršil svojo naložo na način, ki zasluži občudovanje in ki vam more dati dovolj povišja, da obnovite svoje zaupanje v dobro vero italijanskih oblasti. Prosim prebivalstvo Splita in Dalmacije, naj bo skupno z menoj preverjeno, da je italijanska vlada v tem primeru postopala v popolni dobri veri. Od komandanta Meninija sem prejel pozitivno zagotovilo, da bo ostalo tako tudi v bodoče. V Splitu, dne 24. septembra 1919. — Podpisan: David F. Boyd.

Arditi na Reki.

LDU Reka, 30. septembra. Italijani na Reki se boje že tudi arditov, ker ne mine noben dan, da arditi ne bi ponoči napadli pasantov in jim izpraznili žepe. Pri tem se ne ozirajo na to, ali je kdo Italijan ali Jugoslovani; glavna stvar je denar.

Oddaja premoženja v Avstriji.

LDU Dunaj, 30. septembra. (ČTU.) Kakor se govori v parlamentarnih krogih, predvideva finančni načrt dr. Schumpetra oddajo premoženja do največ 85%. Razen tega se bodo monopolni izdelki znatno podražili.

Blok liberalnih strank na Mažarskem.

LDU Dunaj, 30. septembra. (ČTU.) — »Abend« javlja: Od poučenega ogrskega vira doznavamo, da se je po dolgotrajnih pogajanjih posrečilo, sestaviti blok liberalnih strank. K temu bloku so pristopili Lovassyjeva stranka, meščanska stranka pod vodstvom Jurija Nagyja, stranka malih poljedelcev, demokratska stranka in socialni demokratje. Program bloka je: energičen boj proti vpoklicanju starega parlamenta, nove volitve in začetek poga-

jani, izenačenje razrednih, plemenskih in verskih nasprotstev, izključitev komunizma od javnega delovanja ter kaznovanje vseh zločincev.

Paderewski odstopi?

LDU Moravska Ostrava, 30. septembra. (ČTU.) Kakor poroča varšavski »Głos Wieczorni« iz Pariza, je Paderewski pri pogajanjih o vzhodni Galiciji izjavil, da bo demisioniral, če bi se poljske politične zahteve odklonile.

8 urni delavnik na Svedskem.

LDU Berlin, 30. septembra. (DKU.) »Vorwärts« javlja iz Stockholma: Druga švedska zbornica je s 126 glasovi proti 64 glasovom sprejela zakonski načrt glede uvedbe osemurnega delavnika.

Blokada Nemčije.

LDU Pariz, 30. septembra. (DKU.) Kakor poroča »Chicago Tribune«, menijo pariški diplomatični krogi, da ne bo blokada Nemčije, ako Nemčija ne bi ugodila zahtevi, da izprazni baltiške provincije, tako lahka, kakor misli mirovna konferenca. Z ozirom na odklanjajoče stališče napram mirovni pogodbi v Ameriki in Franciji je zelo dvomljivo, ali bo vladni aparat zadostoval, da bo preprečil trgovski promet teh držav z Nemčijo. Anglija bi potem z ozirom na svojo bodočo trgovino nastopila isto pot.

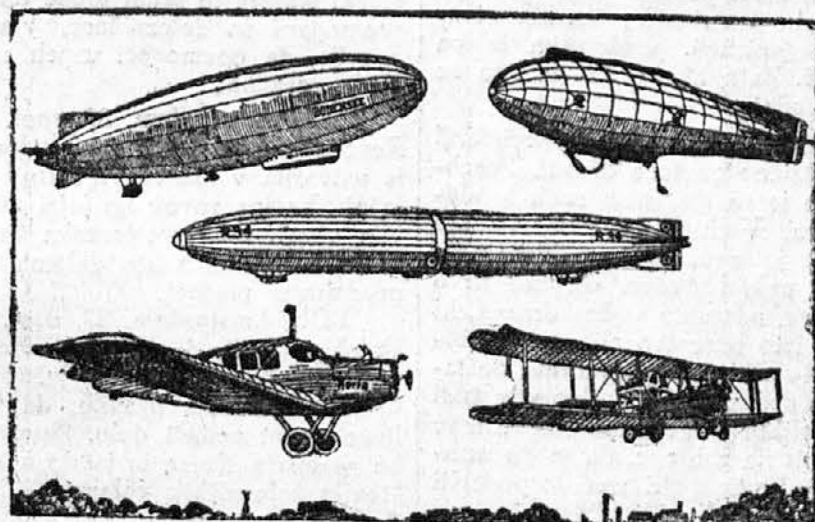
Nemška narodna skupščina.

LDU Berlin, 30. septembra. (DKU.) Nemška narodna skupščina se je danes sestala k svoji prvi plenarni seji v Berlinu.

Socialistično nasilje.

Guštanj. V svobodni Jugoslaviji smo mislili, da bode kaj takega nemogoče. Da se najde delavec, ki hodi od hiše do hiše podpisati pobirat od svojih sodelavcev, da bi delavca vrgli iz fužin, mu vzeli kruh, delavcu, ki že celih petnajst let pošteno dela v isti tovarni in vse to sedaj na zimo. Ko bi se grof Thurnu zgodilo, da bi ne dobil ne premoega, ne olja, ne surovin in bi moral tovarno zapreti, tedaj bi sociji kleli državo in grofa, da so jim kruh požrli, ko se pa delavci iz same rdeče zagrizenosti osmelijo, svojemu so-trpinu kruh požreti na stare dni, na zimo le zaradi tega, ker noče biti socialist, noče njih hujskarije do Cerkve in družbe podpirati, je gorostasno. To je svoboda, to je bratoljubje, to je enakost. Gorje delavcem, če se udajo pod to komando. Danes sfrči eden iz tovarne, ki ni socialist, jutri eden iz konsuma, četudi je socialist, potem pozneje mogoče eden, ki je plačeval dolgo let »rdečo štibo«, ker ne more biti z vsem zadovoljen, kar rdeči gospodje iz Ljubljane prinesejo. Ja, ja, država je dolžna ljudem delo oskrbeti, da imajo sociji kaj za se. Edina rešitev delavcev, ki se s tem nasiljem ne strinjajo, je pristop k Jugoslovanski strokovni zvezi. Pa brez strahu!

Širite „Večerni list“

Razvoj zračne vožnje po vojni.

Izkustva, ki jih je dobilo zrakoplovstvo v vojni, so začeli zdaj uporabljati za bolj koristne in človekoljubne namene. Zračna vožnja je napredovala tako kot nikoli poprej. Na naši sliki vidimo različne tipe zrakoplovov, ki služijo za prevažanje ljudi in pošte. Zgoraj sta nemški

prometni zrakoplov »Bodensee« in angleški oceanski zrakoplov »R 34«. Na sredi je angleški prometni, negorljivi zrakoplov, ki je napolnjen s helijem. Spodaj sta angleški Vickers zrakoplov, ki je preletel Ocean in nemški prometni zrakoplov, ki je varen pred ognjem.

Splošna korupcija.

Komaj je dr. Korošec zapustil mesto prehranjevalnega ministra, se je začela prehranjevalna polomija pod vodstvom socialističnega ministra. Danes je položaj pri nas tak, da je čez noč »izginila« iz trgovin moka, da na trgu ni več krompirja.

Sramotni konkubinat kapitalistov in socialistov v vladi je državi vzel ugled na zunaj, jo pretresel na znotraj. Železnice, od demokratskih kapitalistov upravljane, ne vozijo več nitj toliko v redu, da bi saj en vagon moke došel k nam iz Banata. Za transporte moke iz Banata v Slovenijo ni vagonov, pač pa je vagonov dovolj za različne kapitaliste, ki na sleparski način s pomočjo raznih uradnikov pošiljajo ti-soče vagonov moke in krompirja in usnja v tuje države.

Značilno je naslednje poročilo iz hrvatskih listov:

V Subotici so prišli na sled tihotapstvu v velikem slogu. Razne banke in druga kapitalistična podjetja so izvažala v Češkoslovaško republiko in drugam cele vlake živil, posebno masti, mesa in drugega. Razen tega je šlo iz države na vagon usnja, dočim domača obrt vsled pomanjkanja surovin propada. Železniška skladišča, ki so bila nabito polna raznega blaga iz časa vojne, so se pod roko popolnoma izpraznila. Sedaj so uvedli preiskavo, v katero je zapletenih več kapitalističnih tvrdk. Stvar se bo najbrže končala tako, da bodo ti notranji sovražniki ljudstva in države ohranili svoje milijone; a če bodo tudi primerno kaznovani — ljudstvu njegovega stradanja in njegove krvi, ki mu jo izpija na gornji način povzročena dražinja, nihče ne bo povrnil.

Pa, kaj bi hodili na Hrvatsko po žalostne vzglede koruptne demokratsko-socialistične uprave. Pri nas doma čutimo na svojih želodcih, kako se na račun naše krvi rede pijavke in si iz ljudske bede polnijo malhe z milijoni.

Moka, ki je »izginila« iz trgovin, je še tu, le pijavke čakajo, da bodo cene zrastle. Vlada v Belgradu vse to gleda in trpi po znanem geslu: Vrana vrani ne izkljuje oči.

Krompir, ki ga v toliki meri pride-ljuje naša dežela, je izginil s trga. Pokupili so ga razni kapitalisti po ogromnih cenah — vse to z dovoljenjem demokratsko-socialistične vlade. Sedaj bodo tisoči vagonov — ki jih za nas ni — s krompirjem šli v Avstrijo in Italijo, mi pa bomo ostali praznih želodcev. In še bo dobili norcev, ki bodo vpili slavo in čast tej vladi kapitalistov in socialistov, ki so nas pripravili ob kruh, da sebi in svojim napolnijo nik-dar site žepe in malhe. Korupcija z izvoznici cvete, kakor še nikdar. Ljudstvo, ki pošteno dela, bo moralo stradati, če ne bo od pomoči. Komu bo to v profit? Lahko si mislimo!

Lahko si tudi mislimo, zakaj se ta klika v Belgradu tako krčevito brani so-

delovanja drugih. Boje se, da bi jim kdo pogledal v karte ter jim prekrizal račune. Toda obračun pride!

Zakaj se tako boje dr. Korošca in naših poslancev? Zato, ker je dr. Korošec dal najprvo zapreti nekaj največjih sleparjev, pa je bilo takoj dobro. Zato, ker je zaplenil dr. Korošec blago tudi demokratskim ministrom, ki so hoteli z njim odirati ubogo ljudstvo. Sedaj prihaja čas, ko bo treba dati moč iz rok, ko bo konec korupcije, ko bo prišlo na dan vse, kar smrdi, vsa gniloba in korupcija izza časov divjega zakona socialistov s kapitalisti.

Zadnji čas je, da se napravi red in da zavlada v naši upravi zopet poštenje! Ljudstvo pa na noge in protestiraj proti krvosom pod rdečo in rumeno zastavo!

Zlomljen socialistični teror.

Socialnodemokratski teror v celjski okolici je rodil povzročiteljem ravno nasprotno, kar so želeli. Gotovi agitatorji in somišljeniki soc. dem. organizacije so si domišljevali, da je njim dovoljeno vse in da velja svoboda samo za nje, med tem ko bi morali biti vsi drugi izročeni njim na milost in nemilost. Kdor se ni hotel pustiti njim organizirati in plačevati v njihove ne-nasitne strankarske blagajne, so mu grozili, da ga bodo vrgli od dela in opljuvali. To postopanje je sicer vpognilo trenutno marsikatero poštenega delavca, ki je komaj čakal, da se kdo zavzame za njegovo svobodo. Končno so se obrnile tri delavke, Marija Šmerc, Terezija Vrečko in Marija Ojsteršek do dr. Ogrizeka v Celju in ga prošile za pravno pomoč. Ko je ta začel proti nasilnežem nastopati, so poskusili dejansko svoje grožnje izvrševati in dejansko ovirali te tri delavke, da ne bi mogle iti delat. Poskusili so končno s štrajkom in z nadaljnimi grožnjami, katere pa socialnim demokratom niso drugega uspeha prinesle, kakor da so se ovadbe proti njim pri sodniji množile. Prva partija pregorelih socialistnih demokratov je stala pred sodnikom dne 3. septembra in morala prositi tožeče delavke odpuščanja ter plačati stroške. Druga partija še čaka »usode« in pride na vrsto 16. oktobra t. l.

Ko je bila prva partija pred sodnijo dejansko poučena, da razumevanje njihove svobode ni pravilno in da se ne sme agitirati nasilno, so trenutno dobili poštene delavci korajžo in začelo se je takoj gibanje za pristop k Jugoslovanski strokovni zvezi. Dne 26. t. m. se je vršil zaupni sestanek in se je ustanovila skupina Jugoslovanske strokovne zveze v Celju. Po nagovoru dr. Ogrizeka o ciljih naše Strokovne zveze in razliko med nasprotnimi, se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Ivan Žoher, podpredsednik Matija Kodela, blagajničarka Marija Ojsteršek, tajnik Franc Jošt, odborniki Martin Gradišnik, Franc Gril, Amalija Grifič.

